

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. V. Non omnis conditionis error efficit, ut Matrimonium sit nullum:
sed quando talis est error, ut fiat deterior errantis conditio; secùs si
erretur in pari, aut digniori conditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

Aversa videtur in hoc puncto recedere à Sanchez, & adherere Angelo, & Sylvestro; bene an malè, patet ex jam dictis. Ipse nihil particulare affert pro una vel altera sententia.

237. *An valeat Matr. inter liberum & liberam, que post modicum tempus futura est ancilla.*
Ego autem quæro; utrùm ex sententia Sanchez rectè inferatur: ergò non valet Matrimonium initum inter liberum & liberam, quæ post modicum tempus certissimè futura est serva? Et videtur quòd sic: etenim sicut serva, quæ post modicum tempus futura est libera, medio illo tempore non serva, sed libera censenda est; quidni itidem, quæ jam est libera, post modicum autem tempus certissimè futura est serva, medio illo tempore non libera, sed serva censenda erit? Et aliunde ferè omnia inconvenientia, quæ sequuntur ex Matrimonio, inito cum ea, quæ de facto serva est, sequuntur ex Matrimonio inito cum ea, quæ post modicum tempus certissimè futura est ancilla: quid ni igitur etiam hoc Matrimonium sit irritum? Tu cogita. Pergam ego ad alia.

Contrahit servus cum ea, quam putabat liberam, & est serva, vel quam putabat servam, & est libera, nunquid validè? Iam edissero.

CONCLUSIO V.

Non omnis conditionis error efficit, ut Matrimonium sit nullum: sed quando talis est error, ut fiat deterior errantis conditio; secùs si erretur in pari, aut digniori conditione.

238. *Error melioris conditionis vel æqualis non dirimit Matr. ex Scoto.*
HÆc Conclusio est Scoti 4. dist. 30. q. 1. n. 3. ibi: Et ex hoc sequitur aliud corollarium, quòd error conditionis melioris non impedit. Item dist. 36. q. 1. n. 8. ibi: Sed si ancilla credit contrahere cum libero, qui tamen est servus, nunquid contrahitur? Possent dici, quòd error conditionis peioris impedit contractum: quia impedit commutantem recipere tantum, pro quanto intendit commutare: sed ignorantia melioris conditionis, vel æqualis, non impedit propter contrariam rationem. Puta, quia non impedit commutantem recipere tantum, pro quanto intendit commutare; quippè vel tantum recipit, vel amplius.

239. *Nulla est inæqualitas ex vitalis contractus.*
Igitur ex vi contractus, aut consensus, non sequitur aliqua inæqualitas, aut gravamen contrà finem Matrimonij, diversum ab eo, cui non sit ipse obnoxius ex propria conditione: v. g. si est servus ducens ancillam, quam putavit esse liberam, nulla inæqualitas est in contractu; quæ sequitur ex errore, aut ad quam subsisteret rationabiliter

consensus voluntatis repugnantis, juris aut facti præsumptione; nisi hæc conditio redundet in personam, ut cum ipsi solum est persona per libertatem nota: v. g. si quis vellet alterutram ex filiabus, quarum una est libera, altera serva, offerre servo sub electione, & ille eligeret liberam, quam aliàs non novit; si supponatur serva, est error personæ; quia consensus contrahentis dirigitur in liberam, quam solum novit ex libertate. Hunc autem errorem secludimus à proposito casu, & consideramus solum errorem conditionis servilis.

Sed contrà, dicit aliquis; posset esse servus tam arrogans, ut nullà ratione ducere vellet ancillam: quinimmò prudenter faceret, ne filij essent servi; & ut liberiùs posset usui Matrimonij vacare, & si à Domino venderetur, posset ipsum uxor sequi.

Audi Vivaldum Candelabro aureo 1. parte, ubi de Matr. n. 122. Servus, inquit, contrahens cum ancilla, quam credit esse liberam, verè contrahit, quia sunt in æquali gradu. Angelus Matr. 3. imped. 4. n. 4. Sylvest. Matr. 8. q. 2. dicens communem Theologorum & Canonistarum, à qua (nisi singularitatis vitio essem notandus) forsàn discederem. Primò: quia talis servi consensus in illam liberam tendebat, in quam, si ancillam esse priùs cognovisset, minimè consensisset.

Secundò: quia non omnes servi, nec omnes ancillæ æqualis sunt conditionis; poterit enim dari casus (ut sæpissimè fit) quo servus plus desideretur in Matrimonium ab aliqua libera, quàm alius liber, vel propter pulchritudinem, vocem, artem, industriam, vel alia multa. Sed nolo à communi discedere. Hæc ille.

Respondet Sanchez sup. n. 24. cum errorem tantum esse errorem qualitatis, manente eadem personà; ac proinde minimè obesse valori Matrimonij.

Contrà, inquis; etiam similiter dicam, quando liber putat se contrahere cum libera, & est serva, cum errore tantum esse errorem qualitatis, manente eadem personà; ac proinde minimè obesse valori Matrimonij.

Respondet Sanchez: planè non obesse, nisi si jus positivum Ecclesiæ sic statueret; jam autem jus Ecclesiasticum solum irritat Matrimonium inter eos, quorum alter est liber; alter verò servus, ac liber infcius est servitutis, ut constat ex textibus, in quibus hoc impedimentum statuitur. Et hanc putat Sanchez esse legitimam rationem suæ & nostræ doctrinæ.

Deinde, inquit, quia ratio, quæ induxit Ecclesiã, ad hoc impedimentum statuendum, ea est, ut resarciat injuriam irreparabilem illatam libero, ignoranti conditionem alterius servilem, & ob gravem contractus inæqualitatem: at ubi conditio alterius, in qua erratur, est dignior conditione; aut

240. *Objectio.*

Opposita sententia probatur ex Vivaldo. Angel. Sylvest. Primò.

241. *Secundò.*

Resp. Sanchez.

242. *Arg. contraria.*

Solvitur ex Sanchez.

243. *Alia solutio.*

par conditioni errantis, cessat ea injuriæ gravitas, & inæqualitas contractus: nil igitur valori Matrimonij obstabit is error. Hæc ille.

Resp. ad 1. Vivaldi. Fateor, fieri potest, ut talis servi consensus in illam liberam tendat, in quam, si ancillam prius esse prius cognovisset, minimè consensisset. Sed quid tum? Etiam fieri potest oppositum, ut e quidem consensisset. Et aliundè dispositio illa merè habitualis nihil hic operatur, ut patet ex alibi dictis. Sin autem ita fuisset affectus non solum habitualiter, sed formaliter & actualiter, quod non intenderet contrahere cum altera, si esset serva, tunc verè ex defectu consensus non valeret Matrimonium, sicut disp. præced. diximus circa errorem cujuscumque qualitatis. Sed ille non est casus, de quo hic disputatur.

244. Quid dicendum ad Consentio quodque Vivaldo supra: non omnes servos, nec omnes ancillas æqualis esse conditionis quoad pulchritudinem, vocem, artem, industriam & similia; adeoque posse dari casum, quo servus plus desideretur in Matrimonio ab aliqua libera, quàm alius liber. Sed hoc planè per accidens est, & contrarium sapissimè fit; sicut per accidens est, ut persona libera sit dives, nobilis, pulchra &c. quæ plus desideretur in Matrimonio ab alia persona libera, quàm pauper, ignobilis &c. & tamen error divitiarum, nobilitatis &c. per se non vitiat Matrimonium; ergò nec error libertatis in nostro casu. Quare propter hæc argumenta Vivaldi non est recedendum à communi sententia.

245. Alia probatio ex Gloss. 29. q. 2. Sed neque propter rationem, quam adducit Gloss. 29. q. 2. in summa verb. *Secunda*, ubi sic ait: *Hic quaritur, an servili conditione reperta, libera possit recedere? Et quidem sic, si ignoravit eum esse servum, quando contraxit cum eo, ut infra ead.* Si quis ingenuus. Et notat Hugo, quod non omnis error conditionis impedit Matrimonium; sed tantum error servilis conditionis; nec etiam semper talis error impedit. Unde si libera vult contrahere cum servo, & contrahit cum libero, non dirimitur Matrimonium, licet ibi sit error conditionis: quia non intelligitur talis decepta, quæ cum meliori contrahit, quam credebat. Similiter dic, quod si servus credit contrahere cum libera, & contrahit cum ancilla, non dirimitur Matrimonium: quia consentit in hominem suæ conditionis: & quia neuter potest aliquid alij objicere, & ita propter errorem servi nunquam dirimitur Matrimonium. Sed certe pari ratione videtur, quod si aliqua credit contrahere cum uno, & contrahit cum alio, qui est ditior & melior, quod Matrimonium teneat: quia non videtur decepta. Cum tamen communi calculo tale Matrimonium non teneat.

246. Propter quam recedit à nostra Conclus. Atque hæc est ratio, propter quam Gloss. in sequentibus tenet oppositum: sic quippè profertur: *Alij autem dicunt, quod si ve erret in meliori, si ve in deteriori conditione, semper dirimitur Matrimonium. Tertij dicunt, quod si interveniat error in dispari conditione, dirimitur Matrimonium; sed si in pari, non dirimitur: unde si libera vult contrahere cum libero, & contrahit cum servo; vel si servus vult contrahere cum serva, & contrahit cum libera, non tenet Matrimonium: sed si liber vult*

contrahere cum serva, & contrahit cum libera, vel si ancilla vult contrahere cum libero, & contrahit cum servo, tenet Matrimonium, quia utrobiq; est paritas. Ioan. & hac opinio bona mihi videtur.

Eandem sententiam sequitur Gloss. c. *Si quis ancillam*, in fine eadem caus. & quæst. & format secundum argumentum pro ea, ibi: *Unde dicunt quidam, quod cum hic lex dicat, non esse Matrimonium cum ancilla, ut. Cod. de Incestis nupt. l. 3. & Canon non excipiat, nisi cum scienter ducit, quod ubi etiam cum libera contrahit servus, credens se contrahere cum serva, non teneat Matrimonium.*

Sed nec unum, nec aliud argumentum valet. *247. Resp. ad 1. ex Sanchez.* Ad primum (inquit Sanchez sup. n. 24.) dic, esse verum (scilicet quod tale Matrimonium non teneat) ubi esset error circa personam; scilicet si eadem personam existente, erraretur circa qualitatem; ut quia contrahens credebat esse pauperem, & est dives, vel cum sit servus, credebat alterum esse liberum, & non servum, vel servum, & est liber. Ad secundum dic: jus Canonicum permittere quodcumque Matrimonium cum ancilla, modò si eam ducens sit liber, non ignoret ejus conditionem. Hæc ille.

248. Sanchio consonas Aversa. Consonat Aversa sup. §. *septimo*, dicens: Sacri Canones, constituentes hoc impedimentum ad dirimendum Matrimonium, præcisè loquuntur, quando una persona libera ducit alteram servam, inscia hujus conditionis; non autem, quando una persona serva ducit alteram, etiam servam, quàmvis putans esse liberam. Et merito Ecclesia sic statuit; quia evitare voluit incommoda, quæ oriuntur ex dispari conditione inter liberum & servum; ubi ergò est par conditio, utpotè inter utrumque servum, non dirimitur Matrimonium.

Et §. *Octavo*, idem Auctor sic scribit: Sacri Canones non reddunt ex hoc capite irritum Matrimonium, nisi quando persona libera ducit servam, putans esse liberam: & non è converso, quando ducit liberam, putans esse servam. Et merito Ecclesia sic statuit: quia evitare voluit tantam depressionem ac deteriorationem ejus, qui duceret servam, putatam liberam; sed noluit impedire exaltationem ac meliorationem ejus, qui duceret liberam, putans servam. Hæc ille.

249. Notabile est Sanchez. Nota autem cum Sanchio sup. n. 23. quando dicimus valere Matrimonium, si servus contrahat cum libera, existimans eam esse ancillam, id intelligendum ex parte sui erroris, ubi foemina libera non erraret in conditione servi, sciens eum esse servum; si enim crederet cum liberum, ex hac parte esset nullum Matrimonium.

Maneat ergò non omnem conditionis errorem invalidare Matrimonium; sed tantum quando talis error est servitutus, ut fiat deterior errantis conditio. Pro hac certissima veritate Sanchez sup. citat innumeros tam Theologos, quàm Juristas. Audivimus sup. Doct. Subtilem, adjungamus ei Doct. Angelicum & Sera- phicum.

Prior 4. dist. 36. q. 1. a. 1. ad primum, scribit *250.*

bit

Est sententia D. Thoma.

bit in hæc verba: Similiter etiam quia in Matrimonio est aequalis obligatio ex utraque parte ad debitum reddendum, non potest aliquis requirere majorem obligationem ex parte alterius, quam ipse possit facere: & propter hoc servus, etiamsi contrahat cum ancilla, quam credit liberam, non propter hoc impedit Matrimonium. Et sic patet, quod servitus non impedit Matrimonium, nisi quando ignorata est ab alio conjugè, etsi ille sit libera conditionis; & ideo nihil prohibet inter servos esse conjugia, vel etiam inter liberum & ancillam.

Vii etiam D. Bonav.

Porrò Doct. Seraph. ead. dist. ar. 1. q. 2. in corp. sic ait: Respondeo dicendum, quod error conditionis potest esse triplex: aut paris, ut cum servus contrahit cum ancilla. Aut melioris, ut cum servus cum libera. Aut deterioris, ut cum liber cum ancilla. In primis duobus casibus error non impedit Matrimonium, in tertio verò impedit Matrimonium & dirimit, nisi post cognitionem conditionis consenserit verbo vel facto.

251.

An copula sufficiat ad ratiocandum Matr. post cognitionem servitutem. Cap. 2. de Conjug. fervor.

Quæris à me; & quod istud factum? Nunquid sufficit copula carnalis? Respondeo: plane sufficere, ubi non obstat decretum Concilii Tridentini de Assistentia Parochi & testium. Ita decimus habemus cap. 2. de Conjug. fervor ibi: Mandamus, quatenus si constiterit, quod idem vir præfatam mulierem, postquam audivit illam esse ancillam, carnaliter cognovit, ipsum, monitione præmissa, compellatis, ut eam sicut uxorem maritali affectione pertractet.

Qualis cognitio requiratur, ex Gloss. d. cap.

Ubi Gloss. verb. *Audivit*: *Supple*, inquit, & *credidit*: non enim cuilibet referenti credere tenetur, arg. 23. q. 4. Quam magnum, & ff. *Quod falsum*. l. 2. *titubans enim pro ignorante habendus est*, Cod. de *Condit. indeb.* l. ult. Et post pauca: *Dic*, quod si iste habet conscientiam servitutis ex probabili causa & discreta, tunc præjudicat sibi, si carnaliter cognoscit: si ex levi & temeraria, cui credi non debet, non videtur, quod ei præjudicet; arg. infra de *Sentent. Excom. Inquisitioni*, & *inf. eod. c. ult.*

252.

An lite pendente, debeat Ecclesia libere precipere copulam.

Sed pone, quod iste movet ei litem conditionis; ipsa petat, quod lite pendente reddat ei debitum, cum lite pendente jure suo privari non debeat, sup. *Vt lite pendente c. 1. & 2. & 16. q. 4.* Volumus, & 8. q. 4. Nonne. Numquid Ecclesia debet ei precipere, ut debitum reddat, quod videtur per jura prædicta?

An liber teneatur ad mandatum Ecclesie.

Dicunt quidam, quod bene tenetur reddere debitum ad mandatum Ecclesie, sed ipse non debet exigere, nec sibi sit præjudicium. T. dixit, quod non debet exigere, nec exigenti reddere; quia ei fieret præjudicium, quod videtur per istam litteram innuere: & si compellatur, non reddat; quia si eam cognoscit uxoris affectu, sit ei præjudicium, si habeat conscientiam ex causa probabili & discreta, & sic statim esset Matrimonium: si fornicario affectu, peccaret mortaliter, quod facere non debet: imò potius pati debet excommunicationem, sup. de *Restit. spoliati*: Litteras, & hoc dixit arg. illius *Decret. Inquisitioni*.

253.

Satis videtur, quod possit reddere.

Sed satis videtur, quod possit reddere ad mandatum Ecclesie, ut ex primo consensu ei conjugatur, quamdiu constat per sententiam de impedimento conditionis, & hoc ubi non est certus, licet aliquas

inde habeat præsumptiones: secus si sciret pro certo. Et quod dicit littera ista: Postquam audivit illam ancillam, cognoverit eandem, intellige ante litem motam, & sine mandato Ecclesie: tunc enim intelligitur consentire, non obstante illo impedimento; & ita secus videtur, si ad mandatum Ecclesie eam cognoscat. Ber. Hæc Glossa.

Quæ an omnia vera sint, nolo hic discutere; quia alibi dabitur commodior locus, ubi de usu conjugij, estque res communis etiam ad alia impedimenta, sive Matrimonia invalida ex aliis impedimentis, de quorum revalidatione inferius post explicata omnia impedimenta tractabimus.

Impresensiarum sufficiat scire, matrimonium invalidum ex errore servilis conditionis, posse revalidari verbo, vel facto, juxta illud quod habetur cap. ult. de *Conjug. fervor*. Ideo, mandamus, quatenus si constiterit, quod miles ignoranter contraxit cum ancilla, ita quod postquam intellexit conditionem ipsius, nec facto nec verbo consenserit in eandem &c.

Ubi Gloss. verb. *Nec facto*, inquit: Puta carnaliter cognoscendo eam, postquam intellexit illam esse ancillam. Cognoscendo, inquam, affectu uxoris, ut patet ex superiori Glossa. Et ratio in promptu est: quia consensus conjugalis non solum verbis exprimitur, sed etiam signis & factis, inter quæ (inquit *Aversa sup. §. Decimo*) est copula, habita tamen sub figura Matrimonij, ut in casu nostro; imò etiam inter sponso de futuro, ex cap. *Is qui*, de *Sponsal.*

Et id quidem absolute procedit, ubi non viget Decretum Concilii Tridentini de assistentia Parochi & testium. Alioquin ubi viget Decretum Concilii, & conditio servitutis erat aliis nota, sive poterat probari, aut sciri, ut in hac re est facile; requiritur omnino solemnitas Concilii in revalidatione Matrimonij prius invalidi. Hæc ille.

Et quamvis fieri possit, ut per copulam non revalidetur à parte rei Matrimonium, si nimirum habita fuerit animo fornicario; equidem in foro externo præsumitur revalidatum, quia in illis circumstantiis, scilicet quando præcessit Matrimonium invalidum, aut etiam solum sponsalia, præsumitur animus seu affectus conjugalis, ut latius videri potest *Disp. 11. Sect. 3. Conclus. 5.*

Si autem à me quæritur: an post cognitam nullitatem Matrimonij ob errorem conditionis, si velit liber id confirmare & validare, quæ servili conditione affecta erat, teneatur de novo contrahere? Respondeo citius: si neutra pars fecit dolum, sed liber bonâ fide putavit eam esse liberam, & ancilla bonâ fide existimavit, liberum esse conscium suæ servitutis, neutram partem teneri ad noviter & validè contrahendum. Idemque dicendum, si utraque pars decipere voluit, & decipit.

Sin autem altera pars tantum dolum fecerit, dico, per sententiam judicis in poenam fraudis cogi posse ad Matrimonium revalidandum; antè sententiam tamen posse, etiam alterâ parte invitâ

254. Matr. invalidum ex errore conditionis potest revalidari verbo vel facto, ex c. ult. de Conjug. fervor. Tale factum est copula habita affectu maritali.

Aversa.

255. Ecclesia præsumit talem affectum.

An servus ad petitionem liberi teneatur Matr. revalidare.

256. Si fecerit dolum potest cogi per judicem, invitâ

invitâ, resiliere, nisi intulisset damnum alio modo irreparabile. Vide Disp. 11. Sect. 7. Conclus. 8. sequentis tenoris: *Qui injustè coëgit ad Matrimoniam, possit antè sententiam, altero invito, resiliere, nisi intulisset damnum alio modo irreparabile. Est quippè eadem utrobique ratio.*

Tantum addo hic doctrinam Glossæ cap. *Si quis ingenuus* 4. 29. q. 2. verb. *Faciât*, ubi sic ait: *Sed pone, quòd liber ignoranter contraxit cum serva, postea Dominus manumittit eam, & ipse cognoscit eam post ejus manumissionem, post comperit eam fuisse ancillam tempore contracti Matrimonij; queritur, an possit eam dimittere? Et dicimus, quòd sic; quia consensus ille ab initio nullus fuit....*

257.
Ad quid tenetur ante sententiam.

Sed pone, quòd libera contraxit cum eo, quem credebatur liberum; sed postea comperit conditione servitutis, nihilominus vult stare secum, sed ille recusat. Dicunt quidam hoc Matrimonium esse ex una parte, & non ex altera, ut Extra de Eo qui duxit in Matrimonium c. 1. Sed dico, quòd quantum ad neutrum est Matrimonium: unde neuter cogitur stare cum altero quantum ad vinculum Matrimonij, sed ratione fidei promissa bene tenetur ei.

Idem possit dici, cum major contrahit cum minori, quòd quantum ad neutrum est Matrimonium, & quantum ad vinculum Matrimonij, æquè potest major recedere à minori, sicut minor à majore; sed non est ita quantum ad fidem promissam.

258.
Inductum Auctoris.

Equidem si verum foret, quòd Matrimonium invalidum in ratione Matrimonij, valeret semper, aut saltem in hoc casu, in ratione sponsalium, crediderim facilè, deceptorem servum vel ancillam, qui se finxit liberum, non posse, etiam antè sententiam, resiliere, alterâ parte invitâ, licèt deceptus id posset; quippè in aliis etiam casibus non rarò contingit, ut unus sponsorum possit resiliere, & non alius; ut patet in sponsalibus coactis vi aut metu, quæ non sunt nulla ipso jure, quàmvis injustè coactus possit resiliere, secus qui injustè coëgit.

Sepe unus sponsorum resiliere potest, & non alius.

Similiter Votum Religionis, ejusque ingressus tribuunt alteri parti jus resiliendi à sponsalibus, minime illa dissolvunt ex parte utriusque. Aliaque plura exempla ad hoc propositum adduci possent, quæ videantur Disp. præced. Sect. 2. per multas Conclusiones. Cur ergò similiter fieri non posset, ut sponsalia liberi cum serva, de-

tectâ servitute, obligarent servam; estò liber posset pro libitu suo resiliere? Non video rationem dubitandi.

Si ergò Matrimonium invalidum inter liberum & servam habeat rationem sponsalium, ut videtur Glossa illa sentire, dum comparat hoc Matrimonium Matrimonio Majoris, id est, puberis cum Minore, id est, impubere, quod interpretatione juris habet rationem sponsalium, dicerem consequenter, deceptorem, quantum ad fidem promissam non posse resiliere, alterâ parte invitâ, etiam antè sententiam.

Idemque sentio dicendum de eo, qui gravi metu injusto coëgit ad Matrimonium, eo supposito, ut tale Matrimonium valeat in ratione sponsalium. An autem hoc suppositum subsistat est alia quæstio. Vide Disp. præced. Sect. 1. Conclus. 15. ubi probabile diximus, Matrimonium clandestinum puberum non habere rationem sponsalium, nec minùs probabile oppositum.

Certum omninò est, deceptum posse resiliere & recedere. Sed nunquid propriâ auctoritate? Dico (inquit Sanchez sup. n. 7.) Cessante scandalo, id licitum esse. At quando id non cessat, quia conjux liber non abit in partes longinquas, sed manet in loco, ubi publicum est Matrimonium, & impedimentum dirimens occultum, tunc vera est sententia asserens, non licere propriâ auctoritate recedere, sed necessariam esse auctoritatem publicam, per quam declaretur & servitus, & ignorantia servitutis.

Imò tametsi foret notoria ignorantia servitutis, adhuc desideraretur auctoritas publica; quia, ut notat Sanchez ibidem in fine, quando est impedimentum dirimens omninò Matrimonium, non potest conjux propriâ auctoritate recedere, quàmvis notorium sit, quin concedatur alteri restitutio; idque ad evitanda inconvenientia, quæ nata forent sequi, si unusquisque prohibito suo se posset separare.

Porrò cui incumbat probatio ignorantie, jam sup. diximus, & quia nihil aliud occurrit, quod de servitute hoc loco specialiter explicandum censeo, pono calamum, & transeo ad impedimenta Voti solemnitis, & Ordinis sacri, pro quibus instituitur.

259.
Qualiter deceptor hic non possit resiliere.

260.
Deceptus potest resiliere, aliquando propriâ auctoritate, aliquando non: Sanchez.

261.
Tametsi foret notoria ignorantia servitutis.

SECTIO IV.

D E

IMPEDIMENTIS VOTI & ORDINIS.

1.
Quare de his duobus impedimentis simul tractatur.

Ametsi in vulgari enumeratione impedimentorum dirimentium Matrimonium, non solum distincta, sed & distantia sint hæc duo impedimenta, Votum & Ordo, at inter se ita connectuntur, ut in tractatione separari non debeant, nec

solcant; quoniam alterum ex alterius intelligentia pendet; & hinc fortè Doct. Subtilis in sua enumeratione ea conjunxit, dicens: *Ordo sacer, Votum &c.*

Ut autem incipiamus à voto, quod est magis amplum, spectans utique tam ad fœminas, quàm ad viros; Ordo verò tantum ad viros: Dico

Divisio voti
(Scotum)